

ადამიანის უფლებათა სამთავრობო სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი

მიზანი 3.2

მიზანი 3.2. ადამიანის უფლებათა დაცვის მაღალი სტანდარტის უზრუნველყოფა

მიზნის შესრულების პროგრესი: 56.7442%

ამოცანა 3.2.1. იძულების ღონისძიებების გამოყენების საგამონაკლისო ხასიათისა და პროპორციულობის პრინციპის დაცვის უზრუნველყოფა

ამოცანის შესრულების პროგრესი: 35%

ინდიკატორი: შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები; დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია; გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

შეფასება:

ძალის გადამეტების პრევენციისთვის სამოქმედო გეგმის მიხედვით გათვალისწინებული სამხრე ვიდეოკამერების შესაბამისი გამოყენების, ასევე, პოლიციელთა ცნობიერებისა და პროფესიული მომზადების უზრუნველყოფა. საანგარიშო პერიოდში გარკვეული ღონისძიებები ორივე მიმართულებით განხორციელდა, თუმცა სამხრე ვიდეოკამერების გამოყენება მოქალაქესთან ურთიერთობისას კვლავ პოლიციელის ნებაზეა დამოკიდებული, რაც დასახული ამოცანის მიღწევას არ უზრუნველყოფს. რაც შეეხება გადამზადებულ პოლიციელთა რაოდენობას, იგი ამ ეტაპზე სრულად ვერ უზრუნველყოფს სამოქმედო გეგმით განსაზღვრული ამოცანის შესრულებას.

2019-2020 წლებში განსაკუთრებით მწვავედ დადგა პოლიციელთა მიერ იძულების ღონისძიებების (ფიზიკური ძალა, სპეციალური საშუალებები) გამოყენების პრობლემა. მრავალრიცხოვანი საპროტესტო აქციების ფონზე, შინაგან საქმეთა სამინისტრომ იძულების ღონისძიებები არაერთხელ და განსაკუთრებული ინტენსივობით გამოიყენა. პრობლემის მასშტაბსა და რეალურობაზე მიაჩნებოდა შსს-ს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის პასუხი ჩვენს კითხვაზე - გვაცნობეთ, რამდენჯერ და რა სახის იძულებითი ღონისძიება იქნა გამოყენებული საანგარიშო პერიოდში, რამდენი მათგანის გამოყენებაზე შემოვიდა საჩივარი და რა რეაგირება მოყვა თითოეულს. უწყებამ არ გადმოგვცა აღნიშნული მონაცემები შემდეგი მოტივით: „დაზუსტებას საჭიროებს, კონკრეტულად რა ტიპის იძულების ღონისძიებაზეა საუბარი.“^[1] სახალხო დამცველი განსაკუთრებით მწვავე პრობლემად ხედავს 2020 წლის განმავლობაში პოლიციელთა მხრიდან დაკავებულების მიმართ ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობის შემთხვევებს. ომბუდსმენს მიაჩნია, რომ აღნიშნული შემთხვევები არასათანადო მოპყრობას უტოლდება.^[2]

2019 წლის 20-21 ივნისის მოვლენები, რომლებიც ორი წლის თავზე კვლავ არასრულყოფილად არის გამოძიებული, ასევე, სახალხო დამცველის უკანასკნელი წლების ანგარიშებში მოყვანილი ფაქტები პოლიციის მხრიდან ძალის გადამეტების შემთხვევებზე, ნათლად მოწმობს, რომ იძულების ღონისძიებების გამოყენებისას პროპორციულობის პრინციპის დაუცველობა უკვე სისტემურ პრობლემად იქცა.

[1] შსს-ს 2020 წლის 01 მაისის წერილი MIA 6 20 00965423.

[2] საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, გვ. 48.

აქტივობა 3.2.1.1. სამხრე ვიდეოკამერის გამოყენების წესის შემუშავება და დანერგვა

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები;
დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია;

გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

სტატუსი: ნახევარზე ნაკლები შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 50%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2020-12-31

შეფასება

2013 წლის 5 ივლისის ცვლილებით, [1] „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების მე-12 მუხლის პირველ პუნქტს დაემატა „ზ“ ქვეპუნქტი, რომლითაც პატრულ-პოლიციელის აღჭურვილობას დაემატა სამხრე ვიდეოკამერა. იმავე ცვლილებით, პატრულ-პოლიციელს უფლება აქვს, „საზოგადოებრივი წესრიგის, სამართალდარღვევაზე რეაგირების, მოქალაქისა და პოლიციელის უფლებების დაცვის, საქმის ყოველმხრივი, სრული და ობიექტური გამოკვლევის მიზნით, ტექნიკური საშუალებების გამოყენებით განახორციელოს ვიდეო-აუდიო ჩაწერა [...]“ [2]

სახალხო დამცველის 2018 წლის ანგარიშშიც აღნიშნულია, რომ „სახალხო დამცველი წლებია, რეკომენდაციით მიმართავს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტით განისაზღვროს პოლიციელთა მოქალაქეებთან ურთიერთობის ვიდეოგადაღების ვალდებულება, გადაღებული ვიდეომასალის შენახვის წესი და ვადები.“ ვინაიდან „პოლიციელთა სამხრე ვიდეოკამერებით აღჭურვა და მოქალაქეებთან პოლიციის ურთიერთობისას ვიდეოჩაწერების წარმოება არასათანადო მოპყრობისაგან დაცვის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი გარანტიაა.“ [3]

2018 წლის 26 დეკემბერს შს მინისტრის N1310 ბრძანებაში შესული ცვლილებებით დამტკიცდა სამხრე ვიდეოკამერით მოპოვებული მონაცემების შენახვისა და დამუშავების წესი. შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის

დეპარტამენტის ინფორმაციით: „სამინისტროს ადმინისტრაციის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზედამხედველობის განყოფილების ინიცირებით „პოლიციის შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად, საზოგადოებრივი უსაფრთხოების დასაცავად ფორმის ტანსაცმელზე განთავსებული ვიდეოკამერის საშუალებით განხორციელებული ჩანაწერების შენახვისა და გამოყენების პროცედურების დამტკიცების თაობაზე შემუშავდა „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების ცვლილების პროექტი, რომელიც დამტკიცდა საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2018 წლის 26 დეკემბრის №139 ბრძანებით. ბრძანებით განისაზღვრა, რომ პატრულ-ინსპექტორის მიერ ფორმის ტანსაცმელზე დამაგრებული სამხრე ვიდეოკამერის მეშვეობით მოპოვებული მონაცემები ინახება სპეციალურ სერვერზე. სპეციალურ სერვერზე ინფორმაციის განთავსება ხდება სამხრე ვიდეოკამერაზე პასუხისმგებელი პატრულ-ინსპექტორის მიერ. აღნიშნული მონაცემები ინახება 30 დღის ვადით. სამხრე ვიდეოკამერების მეშვეობით მოპოვებული მონაცემების დამუშავება ხორციელდება საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.”

მსგავსად წინა წლებისა, 2019 წელსაც, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, მოქალაქეებთან ურთიერთობისას პოლიციელთა მიერ სამხრე კამერების გამოყენების წესის შემუშავებისა და დახვეწის შესახებ საქართველოს სახალხო დამცველის რეკომენდაციები არ შეუსრულებია. სახალხო დამცველის 2019 წლის ყოველწლიური საპარლამენტო ანგარიშის თანახმად:

„წინა წლების მსგავსად, კვლავ პრობლემურია პოლიციელების მიერ სამხრე კამერების გამოყენების პრაქტიკა. მოქმედი კანონმდებლობით, პატრულინსპექტორი ვალდებულია ფორმის ტანსაცმელზე დამაგრებული სამხრე ვიდეოკამერის მეშვეობით მოპოვებული მონაცემები სპეციალურ სერვერზე განათავსოს, სადაც ეს მონაცემები 30 დღის ვადით შეინახება. რაც შეეხება პატრულ-პოლიციელის მოქალაქეებთან ურთიერთობის ვიდეო და აუდიოჩანაწერის ვალდებულებას, იგი პატრულ-პოლიციელის დისკრეციამა და მოკიდებული. აღსანიშნავია, რომ პატრულ-პოლიციელების გარდა, სამსახურებრივი ფუნქციებიდან გამომდინარე, მოქალაქეებთან შემხებლობა აქვთ ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტისა და ტერიტორიული ორგანოების თანამშრომლებსაც. თუმცა მოქალაქეებთან ურთიერთობისას მათ ვიდეოგადაღების ვალდებულება არ გააჩნიათ. აღნიშნული პოლიციელის შეხედულებაზე დამოკიდებული. გადაღებული ვიდეომასალის შენახვის წესი და ვადები არც ამ შემთხვევაშია განსაზღვრული. ამგვარი საკანონმდებლო მოწესრიგების პირობებში, პრაქტიკაში სამხრე კამერები თითქმის არ გამოიყენება.^[4] გამოყენების შემთხვევაშიც, იკვეთება ერთეული შემთხვევები, როდესაც სამხრე კამერებით გადაღებული პოლიციელთა მოქალაქეებთან ურთიერთობის ამსახველი მცირე მონაკვეთიანი ჩანაწერები (რომელიც ერთიანობაში არ აჩვენებს სურათს და მხოლოდ პოლიციის თანამშრომელთა სასარგებლოდ მეტყველებს) ერთვის საქმეს, როგორც მტკიცებულება.^[5] ასევე, პოლიციელთა ინფორმაციით, დაბრკოლებას წარმოადგენს სამხრე კამერების ტექნიკური გამართულობაც.^[6] შესაბამისად, მნიშვნელოვანია გაუმართავი სამხრე კამერების ეტაპობრივად ჩანაცვლება ახალი გაუმჯობესებული პარამეტრების მქონე კამერებით.“^[7]

26 დეკემბრის ცვლილებებმა სამხრე ვიდეოკამერების გამოყენების მხოლოდ ერთი (უდავოდ მნიშვნელოვანი) ასპექტი მოაგვარა, რომელსაც ვიდეოგადაღების შედეგად მოპოვებული მონაცემების სათანადოდ შენახვა და გამოყენება წარმოადგენს, თუმცა კვლავ ღიად რჩება საკითხი, რა კრიტერიუმებით უნდა იხელმძღვანელოს პატრულ-პოლიციელმა და რა შემთხვევებში უნდა აწარმოოს ვიდეოგადაღება სამხრე ვიდეოკამერით. ამ მხრივ უმჯობესი იქნებოდა, უწყებას სრულად გაეზიარებინა სახალხო დამცველის რეკომენდაცია და მოქალაქესთან ურთიერთობისას სავალდებულოდ განესაზღვრა ვიდეოგადაღების წარმოება. აღნიშნული ცვლილება მნიშვნელოვანი იქნებოდა როგორც არასათანადო

მოპყრობის ფაქტების გამოვლენისა და დოკუმენტირების, ისე პოლიციელთა არაკეთილსინდისიერი ბრალდებებისგან დაცვის საკითხებში.

არსებული კუთხით მდგომარეობა არც 2020 წელს შეცვლილა. სახალხო დამცველის ანგარიშის მიხედვით, მხოლოდ პატრულ-ინსპექტორების შემთხვევაშია დადგენილი სამხრე კამერებით გადაღების ვადა. თუმცა, გადაღების ვალდებულების ნორმატიულ დონეზე გაწერა, როგორც პატრულ-ინსპექტორების, ასევე კრიმინალური პოლიციის შემთხვევაში, დღემდე ღიად რჩება. ამგვარი საკანონმდებლო მოწესრიგების პირობებში კი, პრაქტიკაში, სამხრე კამერები იშვიათად გამოიყენება. სახალხო დამცველის რწმუნებულების მიერ გამოკითხული დაკავებულები აღნიშნავენ, რომ მათი დაკავებისას პატრულ-ინსპექტორებს სამხრე კამერა ჩართული არ ჰქონდათ. ადვოკატები ასევე მიუთითებენ, რომ ჩანაწერების გამოთხოვის შემთხვევაში, როგორც წესი, აღმოჩნდება, რომ ან კამერა არ იყო ჩართული ან ჩანაწერი შემთხვევით წაიშალა.[\[8\]](#)

[\[1\]](#) საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2013 წლის 5 ივლისის ბრძანება N509 „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის N1310 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე”.

[\[2\]](#) საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2005 წლის 15 დეკემბრის №1310 ბრძანების “საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის სამსახურის მიერ პატრულირების განხორციელების წესების შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“ მე-14 მუხლის პირველი პუნქტის “ე” ქვეპუნქტი.

[\[3\]](#) საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2018 წელი, გვ. 64.

[\[4\]](#) სპეციალურ პრევენციულ ჯგუფთან საუბრისას 38 დაკავებულიდან, მხოლოდ 2 დაკავებულმა მიუთითა დაკავებისას სამხრე კამერის გამოყენებაზე.

[\[5\]](#) რეგიონებში მოღვაწე ადვოკატებთან გასაუბრების შედეგები. ონლაინ გამოკითხული ადვოკატების 65,4 % აცხადებს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ იარსებებდა სამხრე კამერების ჩანაწერები, როგორც მტკიცებულება, საქმეზე დიდ გავლენას მოახდენდა.

[\[6\]](#) სპეციალური პრევენციული ჯგუფის მიერ რეგიონებში ჩატარებული მონიტორინგისას, პოლიციის სამმართველოების და დეპარტამენტების თანამშრომლები აღნიშნავენ, რომ მათ დაბალი გამძლეობისა და გაუმართავი სამხრე კამერები გადაეცათ, რაც თავადაც უქმნით დაბრკოლებებს.

[\[7\]](#) საქართველოს სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიში, გვ. 92.

[\[8\]](#) საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიში, გვ. 71.

აქტივობა 3.2.1.2. პოლიციელთა განგრძობადი განათლება ადამიანის უფლებებზე და იძულებითი ღონისძიებების სტანდარტებთან და გამოყენების ტექნიკასთან დაკავშირებით

--

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

შიდაუწყებრივი მონიტორინგის პერიოდული ანგარიშები;
დამოუკიდებელი (სახალხო დამცველის ჩათვლით) მონიტორინგის ანგარიშების მიხედვით იძულებითი ღონისძიებების გამოყენებას აქვს საგამონაკლისო ხასიათი და პროპორციულობის პრინციპი დაცულია;

გადამზადებული პოლიციელების მზარდი პროცენტული რაოდენობა

სტატუსი: ნახევარზე ნაკლები
შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 20%

დაწყების თარიღი: 2021-05-27

ბოლო ვადა: 2021-05-27

შეფასება

შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის ინფორმაციით:

„სსიპ - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს აკადემია (შემდგომში - აკადემია) მუდმივად ახორციელებს შსს თანამშრომლების ცნობიერების ამაღლების პოლიტიკას ადამიანის უფლებების სწავლების კუთხით. ზემოაღნიშნული საგანი მოიცავს ისეთ საკითხებს, როგორცაა:

- სიცოცხლის უფლება;
- წამების აკრძალვა;
- თავისუფლებისა და ხელშეუხებლობის უფლება;
- სამართლიანი სასამართლოს უფლება;
- პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლება;
- აზრის, სინდისის, რელიგიისა და რწმენის თავისუფლება;
- სიტყვისა და გამოხატვის თავისუფლება;
- დისკრიმინაციის დაუშვებლობა;
- შეკრებებისა და მანიფესტაციების თავისუფლება;
- თავისუფალი მიმოსვლის უფლება;
- საკუთრების უფლება.

აკადემიაში ძალის გამოყენების მეთოდები პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროგრამებში/კურსებში იფარება რამდენიმე საგნის ფარგლებში, მათ შორის, თეორიული ნაწილი იფარება ადამიანის უფლებების, პოლიციის შესახებ კანონისა და ტაქტიკური მომზადების სწავლებისას, ხოლო პრაქტიკული ნაწილი ტაქტიკური მომზადებისა და ფიზიკური იძულების სპეციალური ილეთების საგნის სწავლებისას.

2018 წლის 1 იანვრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრის ჩათვლით ზემოხსენებული თემატიკით მომზადდა/გადამზადდა:

1. პატრულ-ინსპექტორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 5 ჯგუფი, 63 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 50 მსმენელი;
2. სასაზღვრო პოლიციის სახმელეთო საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის მესაზღვრეთა

- მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 6 ჯგუფი, 90 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 88 მსმენელი
3. საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის ტურისტული უსაფრთხოების ქვეით პატრულთა საბაზისო მომზადების სპეციალური საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 7 ჯგუფი, 123 მსმენელი;
  4. უბნის-ინსპექტორთა სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 5 ჯგუფი, 65 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 32 მსმენელი;
  5. მესაზღვრე-კონტროლიორთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 73 მსმენელი, ხოლო 2019 წელს - 30 მსმენელი;
  6. დეტექტივ-გამომძიებლის სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 75 მსმენელი;
  7. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კრიმინალური პოლიციის ტერიტორიული ორგანოების მართლწესრიგის ოფიცერთა მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 62 მსმენელი;
  8. პოლიციელთა საბაზისო მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 256 მსმენელი;
  9. გამომძიებელთა საბაზისო მომზადების სპეციალური პროფესიული საგანმანათლებლო პროგრამა - 2019 წელს 19 მსმენელი;
  10. პატრულ-ინსპექტორის პოზიციის დასაკავებელი შინაგან საქმეთა სამინისტროს მოსამსახურეთა სპეციალური გადამზადების კურსი - 138 მსმენელი;
  11. გამომძიებელთა კვალიფიკაციის ამაღლების კურსი - 2019 წელს 108 მსმენელი;
  12. წვევამდელთა და პოლიციის უმცროს ლეიტენანტთა სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების პროგრამა - 313 მსმენელი;
  13. პოლიციაში სამუშაოდ მისაღები და სამუშაოზე მიღებული წვევამდელების სპეციალური მომზადებისა და პოლიციის უმცროსი ლეიტენანტის სპეციალური წოდების მისანიჭებელი სპეციალური მომზადების პროგრამა - 2018 წელს 10 ჯგუფი, 176 მსმენელი;
  14. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს კრიმინალური პოლიციის ტერიტორიული ორგანოების მართლწესრიგის ოფიცრის გადამზადების კურსი - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 66 მსმენელი;
  15. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ცენტრალური კრიმინალური პოლიციის დეპარტამენტში და ტერიტორიულ ორგანოებში თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსი - 2018 წელს 3 ჯგუფი, 55 მსმენელი;
  16. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს საპატრულო პოლიციის დეპარტამენტის მოსამსახურეთა თანამდებობრივი დაწინაურების სპეციალური გადამზადების კურსის სასწავლო პროგრამა - 2018 წელს 4 ჯგუფი, 68 მსმენელი;
  17. სსიპ დაცვის პოლიციის მოსამსახურეთა ცეცხლსასროლი იარაღისა და სპეციალური საშუალებების გამოყენების სპეციალური მომზადების კურსი - 2018 წელს 12 ჯგუფი, 222 მსმენელი, 2019 წელს - 276 მსმენელი;
  18. ადამიანის უფლებები და ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია მოზარდებში - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 20 მსმენელი;
  19. ტრენერთა ტრენინგი 112-ის ინციდენტების სამართლებრივ შეფასებაში - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 6 მსმენელი;
  20. შსს მიგრაციის დეპარტამენტის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი ტრენინგი - 2018 წელს 1 ჯგუფი, 11 მსმენელი;
  21. ცეცხლსასროლი იარაღისა და სპეციალური საშუალებების გამოყენების სპეციალური მომზადების კურსი (ნახევრად ელექტრონული სწავლების მეთოდი) - 2018 წელს 12 ჯგუფი, 201 მსმენელი, 2019 წელს - 57 მსმენელი.
  22. დროებითი მოთავსების იზოლატორების თანამშრომელთა მომზადება-გადამზადების სასწავლო კურსი - 2018 წელს 8 ჯგუფი, 119 მსმენელი, 2019 წელს - 46 მსმენელი”

2020 წელს, სამინისტროდან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად, სსიპ - შსს აკადემიაში ძალის გამოყენების მეთოდები პროფესიული მომზადებისა და გადამზადების პროგრამებში/კურსებში იფარება რამდენიმე საგნის ფარგლებში, მათ შორის თეორიული ნაწილი იფარება ადამიანის უფლებების, პოლიციის შესახებ კანონისა და საცეცხლე (ცეცხლსასროლი იარაღის გამოყენების წესები) და ტაქტიკური მომზადების სწავლებისას, ხოლო პრაქტიკული ნაწილი ტაქტიკური მომზადებისა და ფიზიკური იძულების სპეციალური ილეთების საგნის სწავლებისას.

2020 წლის 1 იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით ადამიანის უფლებების სწავლების კუთხით სულ მომზადდა/გადამზადდა 2400-მდე თანამშრომელი.

მიუხედავად პოლიციის თანამშრომლების პროფესიული გადამზადების თვალსაზრისით განეული ძალისხმევისა, პოლიციელების მხრიდან ძალის გადამეტება და არასათანადო მოპყრობა კვლავ პრობლემად რჩება. საქართველოს სახალხო დამცველის 2019 წლის ანგარიშის თანახმად, „სპეციალური პრევენციული ჯგუფის მიერ დამუშავებული მონაცემები და დაკავებული პირების გამოკითხვის შედეგები ცხადყოფს, რომ პოლიციის მიერ დაკავებისას ძალის გადამეტება, დაკავების შემდეგ ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ძალადობა, ასევე, სხეულის დაზიანებების და ძალის გამოყენების არასრულყოფილი დოკუმენტირება, კვლავ გამოწვევად რჩება. გარდა ამისა, საყურადღებოა შინაგან საქმეთა სამინისტროს თანამშრომლების მიერ დაკავებული პირების მიმართ 2019 წელს ჩადენილი სავარაუდო წამებისა და სხვა სასტიკი არაადამიანური და დამამცირებელი მოპყრობის თაობაზე სახალხო დამცველის აპარატის წარმოებაში არსებული საქმეები, განსაკუთრებით, არასრულწლოვნების საქმეები.“^[1]

სახალხო დამცველი მიუთითებს, რომ პოლიციელთა მხრიდან არასათანადო მოპყრობის ფაქტების გაუარესების ტენდენცია 2020 წელსაც გრძელდება.^[2] შინაგან საქმეთა სამინისტროდან მიღებული და სახელმწიფო ინსპექტორის ანგარიშში არსებული ინფორმაციის თანახმად, 2020 წლის განმავლობაში, შესაძლო ძალადობის ფაქტებთან დაკავშირებით, დროებითი მოთავსების უზრუნველყოფის დეპარტამენტის მიერ სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახურში - 1721, ხოლო გენერალური ინსპექციიდან 440 შეტყობინება გადაიგზავნა.^[3] სახელმწიფო ინსპექტორმა გამოძიება დაიწყო 270 საქმეზე. მათგან, 202 საქმეზე გამოძიება სსკ-ის 333-ე მუხლის „ბ“ ქვეპუნქტით დაიწყო. მცირეა სპეციალური მუხლებით გამოძიების დაწყების სტატისტიკაც.^[4] სახალხო დამცველი და სახელმწიფო ინსპექტორი მიუთითებენ, რომ არასათანადო მოპყრობის ფაქტები ძირითადად დაკავების შემდეგ, პოლიციის ავტომობილში ხორციელდება, იქ, სადაც ვიდუოკონტროლი არ მიმდინარეობს.^[5] მწვავედ დგას პოლიციელთა მხრიდან ძალის გადამეტების სათანადო გამოძიების პრობლემაც.

იძულების ღონისძიებების მართლზომიერი გამოყენების თვალსაზრისით განსაკუთრებით საგულისხმოა 2019 წლის 20-21 ივნისის მოვლენები:

2019 წლის 20 ივნისს, თბილისში, პარლამენტის წინ, დიდი საპროტესტო აქცია გაიმართა. მოქალაქეები აპროტესტებდნენ რუსეთის ფედერაციის დუმის წევრის, სერგეი გავრილოვის ვიზიტს საქართველოს პარლამენტში, კერძოდ კი იმ ფაქტს, რომ გავრილოვმა საქართველოს პარლამენტის თავმჯდომარის ადგილი დაიკავა და სხდომა რუსულად გახსნა. იმავე დღეს, გვიან ღამით, სამართალდამცავებმა ცრემლსადენი გაზისა და რეზინის ტყვიების გამოყენებით დაარბიეს საპროტესტო აქცია.

აქციის ძალადობრივ დაშლას მნიშვნელოვნად მძიმე შედეგები მოყვა. ოფიციალური მონაცემებით, 20-21 ივნისს 275 დაზარალებული ჰყავს, რომლებმაც სხვადასხვა სიმძიმის ჯანმრთელობის დაზიანება მიიღეს, მათ შორის არიან: 187 სამოქალაქო პირი, 15 პურნალისტი,^[6] შინაგან საქმეთა სამინისტროს 73 თანამშრომელი. მიყენებული დაზიანებების გამო ქირურგიული ჩარევა დასჭირდა 28 პირს, მათ შორის, ოფთალმოლოგიური ოპერაცია ჩაუტარდა 8-ს, ხოლო ნეიროქირურგიული – 4 პირს.

დადასტურებულია, რომ ტრავმის შედეგად 2-მა სამოქალაქო პირმა ცალი თვალი დაკარგა.^[7] სპეციალურ ანგარიშში სახალხო დამცველი ყურადღებას ამახვილებს არაერთ საქმეზე, სადაც სამართალდამცავთა მხრიდან არასათანადო მოპყრობის ფაქტები იკვეთებოდა. კერძოდ, „სახალხო დამცველის რწმუნებულებმა მონახულეს აქციაზე ადმინისტრაციული წესით დაკავებული 116 პირი, რომელთაგან 7 პირის მიმართ სავარაუდოდ განხორციელებული არასათანადო მოპყრობის ფაქტზე აპარატმა მიმართა პროკურატურას რეაგირების მიზნით.“^[8]

ზემოთ აღნიშნული შედეგების მიუხედავად, დღემდე გამოძიება მნიშვნელოვანი ხარვეზებით მიმდინარეობს. სახალხო დამცველი 2020 წლის სპეციალურ ანგარიშში აცხადებს, რომ 20-21 ივნისის მოვლენებთან დაკავშირებით პროკურატურაში მიმდინარე გამოძიება, მრავალი საგამოძიებო მოქმედების ჩატარების მიუხედავად, კვლავ შორსაა საქმეზე სრული სურათის შექმნისაგან. 3 ეპიზოდის ცალკე გამოყოფის, 3 პირის ბრალდებულად ცნობისა და 8 პირის დაზარალებულად ცნობის მიუხედავად, ამ ეტაპზე გამოძიება კვლავ პოლიციის რიგით თანამშრომლებზე ფოკუსირდება და არ არის მიმართული პოლიციის ხელმძღვანელთა სავარაუდო დანაშაულებრივი ქმედებების გამოვლენისაკენ.^[9] საქართველოს შურნალისტური ეთიკის ქარტიის 2020 წლის 20 ივნისის განცხადებაში კი ნათქვამია, რომ „დღემდე, აქციაზე დაშავებულ მედიის წარმომადგენლებს არ მინიჭებიათ დაზარალებულის სტატუსი და საქმე დღემდე გამოუძიებელია. ამის გამო, სამმა შურნალისტმა სტრასბურგის ადამიანის უფლებათა სასამართლოს მიმართა, რომელთა საქმეები უკვე წარმოებაშია მიღებული.“^[10]

---

^[1] საქართველოს სახალხო დამცველის ანგარიშში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, 2019 წელი, გვ. 86.

^[2] საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიშში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, გვ. 59.

^[3] შსს-ს 2021 წლის 11 მარტის წერილი MIA 1 21 00592070; სახელმწიფო ინსპექტორის 2020 წლის ანგარიში, გვ. 127-129.

^[4] სახელმწიფო ინსპექტორის 2020 წლის ანგარიში, გვ. 142.

^[5] საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიშში საქართველოში ადამიანის უფლებათა და თავისუფლებათა დაცვის მდგომარეობის შესახებ, გვ. 72.

^[6] 2019 წლის 21 ივნისის შურნალისტების მიმართვაში საქართველოს მთავრობას, შს მინისტრს და დიპლომატიურ კორპუსს 39 დაშავებული შურნალისტია მითითებული, ხელმისაწვდომია <https://www.qartia.ge/ka/siakhleebi/article/73244>.

^[7] <https://www.amerikiskhma.com/a/mako-gomuri-and-others-case/5189883.html>.

^[8] საქართველოს სახალხო დამცველის სპეციალური ანგარიში „20-21 ივნისის მოვლენების გამოძიების შუალედური ანგარიში“, 2020, გვ.3.

^[9] საქართველოს სახალხო დამცველის სპეციალური ანგარიში „20-21 ივნისის მოვლენების გამოძიების შუალედური ანგარიში“, 2020, გვ.39.

^[10] <https://www.qartia.ge/ka/siakhleebi/article/83176>.

ამოცანა 3.2.2. პოლიციის საქმიანობის გამჭვირვალობის უზრუნველყოფა

ამოცანის შესრულების პროგრესი: 50%

ინდიკატორი: პოლიციის სამმართველოების რაოდენობა, სადაც დამონტაჟდა სათვალთვალო კამერები/ დამონტაჟებული კამერების რაოდენობა

შეფასება:

დღევანდელი მდგომარეობით, პოლიციის ყველა შენობაზე დამონტაჟებულია სათვალთვალო ვიდეოკამერები, თუმცა ამ დრომდე არ განსაზღვრულა მათი ფუნქციონირების წესი.

აქტივობა 3.2.2.1. პოლიციის ყველა სამმართველოს შენობაში სათვალთვალო კამერების დამონტაჟება და ფუნქციონირების წესის განსაზღვრა

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

პოლიციის სამმართველოების რაოდენობა, სადაც დამონტაჟდა სათვალთვალო კამერები/ დამონტაჟებული კამერების რაოდენობა

სტატუსი: ნახევარზე ნაკლები შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 50%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2020-12-31

შეფასება

შსს-ს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტიდან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად:

„2018 წელს განხორციელდა ქ. თბილისის, შიდა ქართლის, ქვემო ქართლის, მცხეთა-მთიანეთისა და კახეთის პოლიციის დეპარტამენტებისა და მათი სტრუქტურული დანაყოფების ვიდეოსამეთვალყურეო სისტემების განახლება, ხოლო 2019 წლის პირველ კვარტალში დასრულდა სხვა დარჩენილი პოლიციის დეპარტამენტებისა და მათი სტრუქტურული ერთეულების ვიდეოსამეთვალყურეო სისტემების განახლება და სტანდარტიზაცია.“

2019 წლის მდგომარეობით „ვიდეო-სათვალთვალო კამერები დამონტაჟებულია თბილისის, აჭარის, მცხეთა-მთიანეთის, შიდა ქართლის, ქვემო ქართლის, კახეთის, სამცხე-ჯავახეთის, იმერეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის, გურიის, სამეგრელო-ზემო სვანეთის

პოლიციის დეპარტამენტების ადმინისტრაციულ შენობებზე.”^[1]

სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობა - სათვალთვალო კამერების ფუნქციონირების წესის განსაზღვრა - საანგარიშო პერიოდში არ განხორციელებულა.

შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტიდან მოწოდებული ინფორმაციის თანახმად:

2018 წელს „სამინისტროს ადმინისტრაციის პერსონალურ მონაცემთა დაცვის ზედამხედველობის განყოფილების ინიცირებით მომზადდა სამინისტრო ადმინისტრაციული შენობების შიდა და გარე პერიმეტრზე განთავსებული ვიდეოკამერების ჩანაწერების შენახვის ვადის განსაზღვრის შესახებ „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ფაილური სისტემებისა და მათში არსებული მონაცემების შენახვის ვადების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2015 წლის 23 იანვრის №53 ბრძანებაში განსახორციელებელი ცვლილების პროექტი.” ხოლო, 2019 წლის 25 აპრილს, გამოიცა „საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს ფაილური სისტემებისა და მათში არსებული მონაცემების შენახვის ვადების განსაზღვრის შესახებ“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2015 წლის 23 იანვრის №53 ბრძანებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე“ საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2019 წლის 25 აპრილის N1/198 ბრძანება, რომლითაც სამინისტროს ადმინისტრაციული შენობების შიდა და გარე პერიმეტრზე განთავსებული ვიდეოკამერების ჩანაწერების შენახვის მინიმალურ ვადად, სახალხო დამცველის რეკომენდაციის გათვალისწინებით, განისაზღვრა 14 დღე.“

საქართველოს სახალხო დამცველი, 2019 წლის ყოველწლიურ საპარლამენტო ანგარიშში, მიესალმება მისი რეკომენდაციის შესრულებას - პოლიციის დეპარტამენტებში, სამმართველოებსა და განყოფილებებში არსებული ვიდეოსათვალთვალო სისტემის ჩანაწერების შენახვის მინიმალურ ვადად 14 დღის განსაზღვრას.

მიუხედავად ამ ცვლილებებისა, სახალხო დამცველი 2019 წელსაც პრობლემად მიიჩნევს სათვალთვალო კამერების არარსებობას პოლიციის დეპარტამენტების იმ ადგილებში სადაც დაკავებულს, მოწმეს და გასაუბრებაზე ნებაყოფლობით მიწვეულ პირს უწევთ ყოფნა. ომბუდსმენი შინაგან საქმეთა სამინისტროს, ისევე, როგორც წინა წლებში, ამ პრობლემის აღმოფხვრისკენ მოუწოდებს.

იმავე პრობლემაზე საუბრობს სახალხო დამცველი 2020 წლის ანგარიშშიც და მიუთითებს, რომ „2020 წელს პოლიციის რიგ დაწესებულებებში კვლავ პრობლემა იყო შიდა და გარე პერიმეტრის ვიდეოკამერებით სათანადოდ დაფარვა. ამასთანავე, კვლავ გრძელდებოდა დაკავებულთან ან დაწესებულებაში სხვა სტატუსით მყოფ პირთან გასაუბრებისთვის პოლიციის დაწესებულებების უფროსების და მათი მოადგილეების სამუშაო კაბინეტების აქტიური გამოყენება, სადაც არ მიმდინარეობს აუდიო-ვიდეო მეთვალყურეობა, რაც მნიშვნელოვნად ზრდის არასათანადო მოპყრობის რისკებს.“^[2]

---

^[1] შსს-ს 2020 წლის 01 მაისის წერილი MIA 6 20 00965423.

^[2] საქართველოს სახალხო დამცველის 2020 წლის ანგარიში, გვ. 72.

ამოცანა 3.2.3. სამართალდამცავ ორგანოებში გადაცდომებზე

ეფექტიანი რეაგირება და აღმოფხვრა

ამოცანის შესრულების პროგრესი: 65%

ინდიკატორი: სამართალდამცავების მიერ ჩადენილ გადაცდომებზე შესულ განცხადებათა და რეაგირების ურთიერთმიმართება

შეფასება:

შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ მოწოდებული 2018 წლის სტატისტიკა, რომელიც უწყების გენინსპექციის მიერ დაწყებულ დისციპლინურ წარმოებებს ასახავს, საკმაოდ შთამბეჭდავია. ამასთან, დისციპლინური წარმოებების ნახევარზე მეტი თავად გენინსპექციის ინიციატივით იქნა დაწყებული. იმავე პერიოდში რეფორმირდა სამინისტროს გენინსპექციის სტრუქტურაც. აქვე აღსანიშნავია 2019-2020 წლებში პროაქტიული ინსპექტირებების შედეგად დაკისრებული დისციპლინური სახდელების რიცხვის მკვეთრი შემცირება - 1714 დისციპლინური სახდელი 2018 წელს, მხოლოდ 18 დისციპლინური სახდელი 2019 და მხოლოდ 27 - 2020 წელს, რაც, სავარაუდოდ, შიდა ინსპექტირებების რაოდენობის სიმცირეს ან ხარისხის ვარდნას უნდა უკავშირდებოდეს.

აქტივობა 3.2.3.1. სამართალდამცავების მიერ ჩადენილი გადაცდომების პროაქტიული გამოვლენა

პასუხისმგებელი უწყება:

- სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

სამართალდამცავების მიერ ჩადენილ გადაცდომებზე შესულ განცხადებათა და რეაგირების ურთიერთმიმართება

სტატუსი: ნახევარზე მეტი შესრულებულია **აქტივობის შესრულების პროგრესი: 60%**

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2019-01-12

შეფასება

შინაგან საქმეთა სამინისტროს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის ინიციატივით:

„2018 წელს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში დაიწყო 13842 დისციპლინური წარმოება, მათგან 7852 სამართალწარმოების საფუძველს წარმოადგენდა მოქალაქეთა საჩივარი - განცხადება.

2018 წელს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის მიერ ჩატარებული დისციპლინური წარმოების საფუძველზე დაკისრებული იქნა 1550 დისციპლინური სახდელი, კერძოდ:

სამსახურიდან დათხოვნა - 151

თანამდებობიდან ჩამოქვეითება - 8

სასტიკი საყვედური - 384

საყვედური - 342

შენიშვნა - 665

382 შემთხვევაში გაიცა სარეკომენდაციო ბარათი.”^[1]

იმავ უწყების ინფორმაციით, 2019 წელს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექციაში შევიდა 6068 საჩივარი/განცხადება, აქედან:

- 3946 შემთხვევაში - ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების შედეგად, სამინისტროს თანამშრომლის მხრიდან გადაცდომის ფაქტი არ დადასტურდა;
- 109 შემთხვევაში - საჩივარი/განცხადების საფუძველზე დაწყებული სამსახურებრივი შემოწმება დასრულდა არასაკმარისი მტკიცებულებების გამო.
- 1070 შემთხვევაში - მოქალაქე არ აცხადებდა პრეტენზიას და მას გაეწია მოთხოვნილი კონსულტაცია. სულ აღნიშნულ პერიოდში (საჩივარ/განცხადებების, სამინისტროს დანაყოფებიდან მიღებული და მოპოვებული ინფორმაციების საფუძველზე ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმებების შედეგად) დაკისრებული იქნა 1447 დისციპლინური სახდელი.

შეტყობინებების ნაწილი გადაგზავნილი იქნა ქვემდებარეობით.

რაც შეეხება გადაცდომებზე პროაქტიულ რეაგირებას, „გენერალური ინსპექციის მიერ 2018 წელს განხორციელდა სამინისტროს დანაყოფების გეგმიური და პრევენციული ინსპექტირებები. ასევე, ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების შედეგად 2018 წელს დაკისრებული იქნა 1714 დისციპლინური და სამხედრო სადისციპლინო წესდებით გათვალისწინებული სახდელი. ხოლო 374 შემთხვევაში, შედარებით უფრო მსუბუქი გადაცდომის გამო, გაიცა სარეკომენდაციო ბარათი.”^[2] ხოლო 2019 წელს, სამინისტროს დანაყოფების მიერ ფინანსური დარღვევების, დისციპლინური და სხვა გადაცდომების პროაქტიულად გამოსავლენად ჩატარებული ინსპექტირების შედეგად უწყებამ შესაბამის პირებს დააკისრა 18 სახდელი და გასცა 31 სარეკომენდაციო ბარათი.

შინაგან საქმეთა სამინისტროს მიერ მოწოდებული ინფორმაცია, 2020 წლის მონაცემებთან დაკავშირებით უფრო ზოგადია, ვიდრე წინა წლებში. ამ პერიოდში დაიწყო 10133 სამსახურებრივი შემოწმება. ჩატარებული სამსახურებრივი შემოწმების შედეგად, სამინისტროს თანამშრომლის მხრიდან გადაცდომის ფაქტი არ დადასტურდა 6824 შემთხვევაში. 1672 შეტყობინება გადაგზავნილი იქნა ქვემდებარეობით (პროკურატურა, სახელმწიფო ინსპექტორის სამსახური, შსს-ს შესაბამისი დანაყოფი). შემოწმებების შედეგად დაიწერა 1637 დასკვნა. შსს მოსამსახურეთა მიმართ 1092 შემთხვევაში გამოყენებული იქნა დისციპლინური სახდელი, ხოლო 284 შემთხვევაში - სარეკომენდაციო ბარათი. ამავე პერიოდში, დისციპლინური და სხვა გადაცდომების პროაქტიულად გამოვლენის მიზნით ჩატარებული ინსპექტირებების შედეგად დაკისრებული იქნა 27 სახდელი.

---

^[1] შსს-ს 2019 წლის 4 სექტემბრის წერილი MIA 1 19 02342906.

^[2] შსს-ს 2020 წლის 01 მაისის წერილი MIA 6 20 00965423.

აქტივობა 3.2.3.2. სამართალდამცავების მიერ ჩადენილ გადაცდომებზე რეაგირების მექანიზმის დახვეწა

პასუხისმგებელი უწყება:

- სასჯელაღსრულებისა და პრობაციის სამინისტრო შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

სამართალდამცავების მიერ ჩადენილ გადაცდომებზე შესულ განცხადებათა და რეაგირების ურთიერთმიმართება

სტატუსი: ნახევარზე მეტი შესრულებულია აქტივობის შესრულების პროგრესი: 70%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2019-12-31

შეფასება

შსს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის ცნობით:

„2018 წელს შინაგან საქმეთა სამინისტროში მიმდინარე რეფორმების ფარგლებში, გენერალურ ინსპექციაშიც გატარდა რეფორმა. გენერალურ ინსპექციაში განხორციელებული სტრუქტურული რეფორმის შედეგად:

- შემცირდა ბიუროკრატიული ბარიერები, ნათლად გაიმიჯნა სამმართველოებს შორის კომპეტენცია. შეიქმნა სამმართველო რომელიც განიხილავს მოქალაქეთა საჩივარ/განცხადებებს და ატარებს სამსახურებრივ შემოწმებებს სამინისტროს ყველა დანაყოფის დისციპლინური დარღვევის ფაქტებზე. ჩამოყალიბდა განსაკუთრებულ დავალებათა, ობიექტების დაცვის, სტრატეგიული მილსადენების დაცვის დეპარტამენტებისა და სხვა სპეციალური ქვედანაყოფების შემოწმების სამმართველო. აღნიშნული სამმართველო ახორციელებს შს სამინისტროს გასამხედროებული ტიპის დანაყოფების ინსპექტირებებს, სამართლებრივი ჩარჩოს და გეგმების ანალიზს, მზადყოფნის, მომზადების დონის და დისციპლინის მონიტორინგს. შეიქმნა დამატებითი დანაყოფი დასავლეთ საქართველოში. ცვლილებების შედეგად, უფრო ეფექტური და მოქნილი გახდა გენერალური ინსპექციის მუშაობა და გადაცდომებზე რეაგირება.

ასევე გატარდა ღონისძიებები გენერალური ინსპექციის თანამშრომელთა პროფესიული განვითარებისა და საერთაშორისო პრაქტიკის შესასწავლად.

- 2018 წლის 19-22 ივნისს ევროკავშირის სისხლის სამართლის მართლმსაჯულების მხარდაჭერის პროექტის მხარდაჭერით განხორციელდა გენერალური ინსპექციის სასწავლო ვიზიტი ლიტვის რესპუბლიკაში. ვიზიტის ფარგლებში გენერალური ინსპექციის წარმომადგენლები შეხვდნენ ლიტვის რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალურ ინსპექტორს, ასევე, ეროვნული პოლიციის, სასაზღვრო პოლიციისა და ფინანსური დანაშაულის წინააღმდეგ ბრძოლის დანაყოფის მონიტორინგის სამსახურების („Immunity Board“) ხელმძღვანელებს. შეხვედრებზე მხარეებმა განიხილეს პოლიციის საქმიანობაზე ზედამხედველობის არსებული პრაქტიკა, დისციპლინური წარმოების პროცედურები, არსებული გამოწვევები, სამართლებრივი ჩარჩო და მომავალი ორმხრივი თანამშრომლობის გეგმები.

განხილულ იქნა ასევე საზოგადოების ნდობის მნიშვნელობა პოლიციის საქმიანობაზე კონტროლის განმახორციელებელი უწყებების წარმატებული საქმიანობისთვის და სამოქალაქო სექტორთან ურთიერთობის ლიტერული პრაქტიკა.

- 2018 წლის 24 ივლისს შინაგან საქმეთა სამინისტროს გენერალური ინსპექციის თანამშრომლებს ჩაუტარდა ტრენინგი საერთაშორისო ორგანიზაცია - „შეიარაღებული ძალების დემოკრატიული კონტროლის შენევის ცენტრის“ ექსპერტების მიერ. ღონისძიება განხორციელდა არასამთავრობო ორგანიზაციის „თავდაცვისა და უსაფრთხოების საკითხებზე სამოქალაქო საბჭოს“ მხარდაჭერით. ტრენინგი მოიცავდა შემდეგ თემებს - პოლიციის საქმიანობაზე ზედამხედველობის პრინციპები, პოლიციის საქმიანობის მონიტორინგის საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილება. განხილული იქნა ასევე არსებული რეალობა და გამოწვევები.”

უწყების ინფორმაციით, 2019 წელს გენერალურ ინსპექციაში შეიქმნა სამუშაო ჯგუფი, რომელიც მუშაობს დისციპლინური წარმოების პროცედურების საუკეთესო პრაქტიკის მოძიებასა და დანერგვაზე. ამავე წლის თებერვალში ჩატარდა გასავლეთი სამუშაო შეხვედრა უცხოელი ექსპერტების ჩართულობით. შეხვედრაზე განხილული იქნა დისციპლინური წარმოების პროცედურების პრაქტიკა ევროპული ქვეყნების მაგალითზე.

2020 წელს დამატებითი ღონისძიებები არ განხორციელებულა. სამინისტრო ამ გარემოებას პანდემიით ხსნის.[\[1\]](#)

[\[1\]](#) შსს-ს 2021 წლის 11 მარტის წერილი MIA 1 21 00592070.

ამოცანა 3.2.4. შინაგან საქმეთა სამინისტროში ადამიანის უფლებათა დაცვის მექანიზმის გაძლიერება

ამოცანის შესრულების პროგრესი: 100%

ინდიკატორი: ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით განხორციელებული საქმიანობის ანგარიში

შეფასება:

მისასალმებელია ის ფაქტი, რომ შსს-მ მოახერხა ინსტიტუციური მექანიზმის შექმნა, ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის სახით. აღსანიშნავია, რომ 2019 წელს დეპარტამენტის მანდატი კიდევ უფრო გაფართოვდა და ამჟამად მთელი რიგი დანაშაულების გამოძიების ხარისხის მონიტორინგს მოიცავს.

აქტივობა 3.2.4.1. შინაგან საქმეთა სამინისტროში ადამიანის უფლებათა დაცვის დეპარტამენტის შექმნა

პასუხისმგებელი უწყება:

- შინაგან საქმეთა სამინისტრო

ინდიკატორი:

ადამიანის უფლებათა დაცვის კუთხით განხორციელებული საქმიანობის ანგარიში

სტატუსი: სრულად შესრულებულია

აქტივობის შესრულების პროგრესი: 100%

დაწყების თარიღი: 2018-01-01

ბოლო ვადა: 2018-12-31

შეფასება

2018 წლის იანვარში შინაგან საქმეთა სამინისტროში შეიქმნა ინსტიტუციური მექანიზმი - ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტი, რომელიც ოჯახური დანაშაულის, ქალთა მიმართ ძალადობის, დისკრიმინაციული ნიშნით და სიძულვილით მოტივირებული დანაშაულის, ტრეფიკინგის, არასრულწლოვანთა მიერ და მათ მიმართ ჩადენილი დანაშაულის ფაქტებზე მიმდინარე გამოძიებისა და ადმინისტრაციული საქმისწარმოების მონიტორინგს ახორციელებს. დეპარტამენტი ასევე, უზრუნველყოფს ზემოაღნიშნული მიმართულებით ხარვეზების იდენტიფიცირებას, მათი აღმოფხვრის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავებას და პრაქტიკაში დანერგვას. ამასთანავე, გამოძიების ხარისხის გაუმჯობესების მიზნით ხორციელდება ზემოაღნიშნული დანაშაულების გამოძიების მეთოდოლოგიის შემუშავება და პრაქტიკაში დანერგვა, ასევე მისი პერიოდული განახლება საკანონმდებლო ცვლილებებისა და არსებული გამოწვევების გათვალისწინებით.

2019 წელს ადამიანის უფლებათა დაცვისა და გამოძიების ხარისხის მონიტორინგის დეპარტამენტის მანდატი გაფართოვდა და იგი უკვე მოიცავს სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის წინააღმდეგ მიმართულ დანაშაულთა, ასევე, სისხლის სამართლის პოლიტიკის პრიორიტეტების გათვალისწინებით, სხვა დანაშაულთა გამოძიების ხარისხის მონიტორინგს მთელი საქართველოს მასშტაბით.^[1]

---

[1] საქართველოს შინაგან საქმეთა მინისტრის 2019 წლის 04 თებერვლის ბრძანება N11.